

Millioner af skattekrone brugt på Alsønderup Enge

Fredag, 27. november 1942 sidst på eftermiddagen troppede tyve lodsejere op i Alsønderup Forsamlingshus. De kom for at høre, hvad de to herrer fra Landbrugsministeriet havde med i tasken.

Udover de to medlemmer af Statens Landvindingsudvalg deltog også landinspektør Percival Nielsen fra Hillerød samt fire repræsentanter for Grundforbedringsudvalget i Frederiksborg Amtsrådskreds heriblandt sognefogeden og landbrugskonsulenten.

Inden mødet havde de tilstedeværende gæster – altså uden lodsejerne – været en tur ude i engene for at bese forholdene på begge sider af Pøleåen. Her er et uddrag af deres rapport til mødereferatet:

»Der stod så meget vand i engene, at de kun med vanskelighed kunne passeres

i gummistøvler. Vandstanden i Arresø var ca. en halv meter under vinterflodemålet, således at der vil kunne komme til at stå vand over betydeligt større arealer end ved besigtigelsen. Ringe udgrøftning gjorde ikke afvandringsforholdene bedre«.

Negativ stemning

Landinspektør Percival Nielsen redegjorde for projektforslaget. Det gik ud på at bygge diger på begge sider af Pøleåen, grave afvandringskanaler i engene og etablere en pumpestation, der kunne lænse drænvandet op i den inddigede å og sende det videre ud i Arresø. Altsammen ganske fornuftigt og ligetil, men så var der det med prisen.

Projektet ville omfatte ca. 90 hektar, og de skulle tilsammen udrede

en tredjedel af overslagsprisen på 115.000 kr. (2,5 mio. kr. i 2013-værdi) under forudsætning af, at Statens landvindingsudvalg bevilgede resten som rent tilskud. Det var dyrt, syntes de fleste af lodsejerne.

En enkelt lodsejer pressede ihærdigt på for at få en øjeblikkelig vedtagelse, men det viste sig at være af hensyn til hans egen indbringende tørveproduktion. Flere andre tilkendegav, at de ingen interesse havde. Dels var engene gode i tørre somre, dels ville det blive alt for dyrt, når der også skulle dræning oveni for at få tilstrækkeligt udbytte.

Så var der en lodsejer, der spurgte, om man ikke bare kunne sænke vandstanden i Arresø? Til trods for at vandstanden i søen var fastsat ved en særlig lov, så havde han jo hørt, at »landvindingsudvalget kunne gennemføre alt«. Så de havde vel også magt til at ændre dette forhold.

Inden mødet var forbi, havde fire af de tretten lodsejere, der oprindeligt havde anmodet om projektstøtte, trukket deres underskrift tilbage. Konklusionen på mødet blev, at »der ikke var megen basis for en gennemførelse«. Repræsentanterne for Statens Landvindingsudvalg henstillede dog, at man arbejdede videre med sagen og eventuelt fik udarbejdet et detailprojekt.

I løbet af de følgende seks måneder lykkedes det at få »skabt basis« for en vedtagelse. Projektet blev reduceret til at omfatte 64 hektar med seks lodsejere, og prisen blev reduceret til 100.000 kr. (2,1 mio. kr. i 2013-værdi). Statens Landvindingsudvalg sagde ja til budgettet 10. maj 1943 og pålagde dermed staten at betale to tredjedele af den endelige udgift. Arbejdet skulle være fuldført 1. januar 1944.

Sådan kom det dog ikke til at gå. Ganske vist kom der gang i udpumpningen af vand allerede i december 1943, men hele arbejdet – og dermed

Alsønderup Engsø

Kunstigt vådområde på 57 hektar, omgivet af enge, fem kilometer syd for Helsingør.

Statsstøttet landvindingsprojekt til 2,7 mio. kr. i 1948, men genskabt blot 40 år senere af staten for 2,25 mio. kr. i 1987.

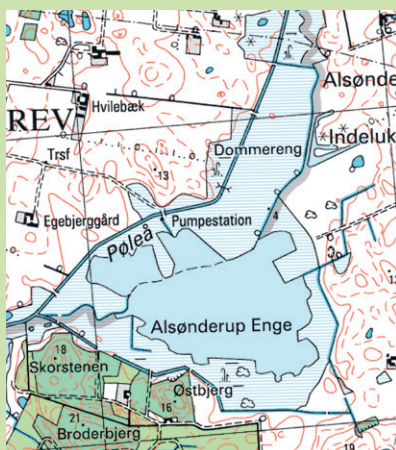
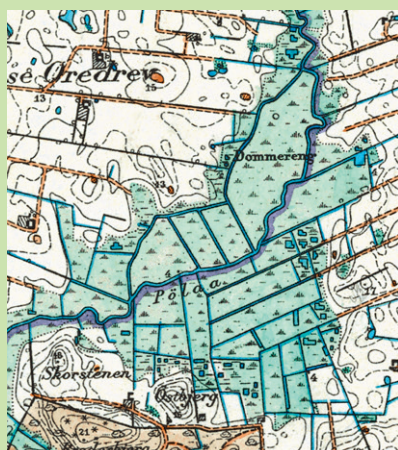
Var tidligere fremragende fuglelokalitet, der nu anvendes til at dæmpe fosforforureningen af Arresø. På grund af for høj vandstand er forholdene stærkt forringede for fuglelivet.

Ejes af Miljøministeriet.

Kortene er fra 1898 og 1994.

Hillerød Kommune.

Koordinater: 6208531, 700664.

Statsskovrider Sven Gravsholt (1933-2011) var forstkandidat fra 1959 og med titel som skovrider ved statsskovbruget fra 1970 til sin pensionering i 1997. Gravsholt var den dygtige forhandler, der formåede at samle lodsejerne i Alsønderup Enge om en fælles løsning. Foto: Flemming Rune Petersen.

regnskabet – kunne først afsluttes i 1948. Da var der bevilget to forhøjelser af budgettet til 115.000 kr. på grund af stigende arbejds lønninger, elforbrug samt oprensning af de nygraveede kanaler. Alligevel blev den endelig pris væsentligt højere med en samlet udgift på 134.814 kr. (2,7 mio. kr. i 2013-værdi). Staten dækkede de to tredjedele, mens resten blev finansieret ved et billigt lån til lodsejerne.

Det blev dog ikke sidste gang, staten hældte et par millioner kroner ud i engene ved Alsønderup, men der skulle lige gå 40 år først.

Slem skuffelse

I stenalderen var Arresø en fjord, der gik helt op til Alsønderup Enge, så området fik karakter af marint forland. Jordbunden er sandet med store aflejringer af tørvejord, hvilket er vanskeligt at opdyrke. Engene har derfor fortrinsvis været anvendt til græsning og høslæt.

Allerede i 1700-tallet blev engene opmålt og tildelt de enkelte gårde, og op gennem 1800-tallet blev der gravet et kanalsystem med forbindelse til Pøleåen, der formentlig har været udnyttet til overrisling som engvandsanlæg. Man begyndte også at hente tørv i engene.

I 1930 skete der store omvæltninger. Pøleåen blev simpelthen flyttet

ud af engene og forlagt mod nordvest over en længere strækning. Langs åens østside blev der anlagt et dige for at hindre åen i at oversvømme de lavere liggende enge.

Som resultat af den tyske besættelses isolation af Danmark stoppede importen af stenkul, og det udløste en enorm efterspørgsel på tørv. Gennem hele besættelsen blev der drevet en større tørveindustri i engene med store maskiner, transportbånd og op til 70 arbejdere i sving. Helt op til en meter tørv blev gravet af og fjernet fra engene, så de kom til at ligge betydeligt lavere end Pøleåens vandstand i det kunstige leje nordvest for engene.

Statens afvandsingsprojekt fra 1948 resulterede i et pumpelag, som fra begyndelsen af 1950'erne blev udvidet til Alsønderup Enge og Dommerengens Landvindingslag. Nu pumpede man på fuld kraft i hele sommerhalvåret, mens engene fortsat fik lov at ligge med sjapvand og forhøjet vandstand i grøfterne resten af året.

De bønder, der havde drømt om bølgede kornmarker eller uendelige rækker af roer, blev slemt skuffede. Nogle forsøgte sig med at dyrke raps og hvede, men heller ikke det gik godt. Trods den milliondyre investering i effektiv afvanding egnede engene sig fortsat kun til græsning og høslæt, og da strukturudviklingen i landbruget medførte markant faldende kvægbesætninger fra 1970'erne, begyndte engene at gro til i pilekrat og høje urter.

I 1985 var det kun halvdelen af engene, der blev anvendt til græsning. Helt galt gik det i vinteren og det tidlige forår 1986, da åen steg op over de laveste steder i ådiget, og vandet strømmede ud over de sydlige enge. I løbet af maj fik man ganske vist pumpet vandet ud igen, men enhver kunne jo se, hvor det bar hen ad.

Offentlig hjælp

I nødens stund var hjælpen dog atter nær. Staten stod parat til at investere millioner af kroner i en alternativ anvendelse af engene, før de groede helt til.

I maj 1986 inviterede Miljøministe-

riet gennem Skovstyrelsen de 21 lods ejere i landvindingslaget til møde om fremtiden for Alsønderup Enge. Man gik lige til sagen: hvad med at sælge hele området til staten? Statsskovrider Sven Gravsholt (1933-2011) var ildsjælen, der kunne skaffe pengene til at skabe et permanent fuglereservat i de oversvømmede enge, men selve ideen kom fra Danmarks Naturfredningsforening i Hillerød.

Oplægget fra Skovstyrelsen lød på en fast pris, 16.000 kr. kontant pr. hektar for den egentlige engjord (30.000 kr. i 2013-værdi). Lodsejerne gik med stort flertal ind for forslaget om, at staten købte området med det formål at oprette et fuglereservat, og da hverken landboforeningen eller andre »politiske« kræfter fik lejlighed til at blande sig, faldt sagen hurtigt på plads.

Allerede i august 1986 havde 17 af de 21 lodsejere indvilget i at sælge. To ønskede dog at bevare brugsretten til deres arealer i fem år, da de som de eneste stadig havde en kvægbesætning. Vurderingsprisen på 16.000 kr. pr. hektar blev godkendt af Stats-skattedirektoratet, dog således at to lodsejere med til sammen seks hektar fik en lidt højere pris, 23.000 kr. pr.

Ideen til fuglereservatet i Alsønderup Enge kom fra formanden for Danmarks Naturfredningsforening i Hillerød, biologen Søren Wium-Andersen (f. 1941). Da amtet gik ind i sagen i 1991, advarede han stærkt mod planerne om fosforrenseanlægget, men forgæves. Foto: privateje.

Alsønderup Engsø udviklede sig hurtigt til en meget populær naturlokalitet, som især fuglevennerne tog til sig. En primitiv observationsplatform gjorde det muligt med et bedre overblik.

hektar, fordi deres områder indgik i regulær landbrugsdrift.

Oplægget til retableringen af Alsønderup Enge blev sendt til høring i august 1986, bl.a. hos lokalkomiteen for Danmarks Naturfredningsforening i Hillerød og Helsingør, Naturhistorisk Forening for Nordsjælland og Dansk Ornitologisk Forening. Alle gik helhjertet ind for projektet, og inden årets udgang havde staten erhvervet de 56,6 hektar med en konstantpris på 920.000 kr. (1,73 mio. kr. i 2013-værdi). Efterfølgende investerede man 300.000 kr., så den samlede 2013-pris løb op i 2,25 mio. kr.

Staten ejede nu 76 procent af jorden i Alsønderup Enge og Dommerengen, og med baggrund i denne majoritet indstillede man, at landvindingslaget blev nedlagt. Det skete. Pumperegulativet blev ændret, så grundvandsspejlet steg. Få måneder senere var engene omdannet til et rigt vådområde med masser af sjapvand.

Statskovdistriktet havde forpligtet sig til at opretholde et vandspejl på højst 3,20 meter over Dansk Normal Nul i fem år, dog undtaget vinterperioden fra 1. november til 15. marts. Det viste sig hurtigt, at netop denne vandspejlshøjde var utroligt velvalgt i forhold til formålet. Fem år senere viste det sig imidlertid også, at hævde

man vandstanden yderligere, gik al herligheden tabt.

Statskovdistriktet overtog også ejendomsretten til pumpelagets anlæg, der bestod af pumpestationen, digerene langs Pøleåen og landkanalen samt arealerne til landkanalen og pumpekanalerne. Det skulle vise sig særdeles uheldigt, da tilsynet fremover med det offentlige forpligtelser til at vedligeholde anlæg og diger skulle varetages af det offentlige selv.

Fuglene strømmer til

Allerede i vådområdets første leveår indvandrede adskillige nye fuglearter, og i løbet af få år var der store bestande af ynglende lappedykkere og ænder. Også i træktiden begyndte der at ankomme gæs og svaner. Alt tegnede til en succes for skovrider Gravsholt, som havde skabt et meget fuglerigt vådområde ud fra devisen: Vand er godt, men alt for meget vand drukner det hele.

Hemmeligheden var den, at selvom vådområdet blev etableret i 1987, fortsatte man med at regulere vandstanden ved udpumpning med den gamle pumpestation, og de gamle ådiger blev også bevaret for at holde Pøleåens

vande ude. Det sikrede en fin mosaik med halvdelen af arealet som enge og den anden halvdel med en lavvandet søflade med mange øer og holme.

Efter fire år med formidabelt fugleliv gik det galt natten mellem 4. og 5. maj 1991.

Efter et meget kraftigt regnskyl brød Pøleåen gennem de forsømte diger, og beskidt spildevand fra renseanlæggene i Helsingør og Hillerød strømmede ind over engene.

Tidspunktet var det dårligst tænkelige for fuglereservatet, hvor ynglesæsonen var i fuld gang. Et sted mellem 600 og 800 fugleunger og fugleæg gik tabt efter de lokale fuglevenners fortvivlede vurdering.

Synderne blev straks udpeget som værende Skov- og Naturstyrelsen og Frederiksborg Amt, der havde misligholdt digerene.

Seks uger senere var den gal igen, da digerene langs Pøleåen atter blev gennem- og overløbet af vand. Alligevel gik der uger, før de to myndigheder fik sat prop i digerene og startet udpumpningen af de store mængder kloakvand. Den sommer kom der ikke mange fugleunger på vingerne fra det ellers så rige fuglereservat.

Myndighederne tog kritikken til

Generelt er det et meget stort problem landet over, at der mangler vand i det hårdt drænede landbrugslandskab, men ved Alsønderup Enge opstod den modsatte situation. Årsagen var den politiske beslutning om at ændre formålet med statens opkøb fra at være et fuglereservat til at være et spildevandsrensende rodzoneanlæg. Derefter »drukne« man bogstaveligt talt den værdifulde natur, der havde udviklet sig i og omkring det lave sjapvand på engene i de første fire år. Billedet viser den uivirkomme pumpestation. Foto: Søren Wium-Andersen, 21. marts 1995.

Langs den sydlige bred af engsøen ligger der rester af et druknet krat. Det illustrerer ganske godt den voldsomme tilgroning, der var i gang på engene, da man satte dem under vand.

sig og besluttede i november 1991 at afsætte 40.-50.000 kr. til at reparere det ødelagte dige for. Men langt større trusler tårnede sig op mod fuglereservatets fremtid.

I august samme år blev den såkaldte Arresø-rapport udgivet, og den skulle komme til at ændre Alsønderup-reservatet ganske dramatisk.

Rapporten havde det positive sigte at anvise metoder til at højne vandkvaliteten i Arresø. Fremfor alt ville det kræve en markant reduktion af belastningen med fosfor, hvis Arresø nogensinde skulle blive klarvandt igen. Derfor foreslog man at stille skærpede krav til renseanlæggene i bysamfundene (især Hillerød og Helsingør), der afledte deres spildevand til søen.

Imidlertid ønskede man at gå videre med »supplerende indgreb« overfor en række andre kilder. Dels skulle der gribes ind over for landbrugsdriften på »risikoarealerne« langs søen og dens tilløb, dels skulle der reableres syv vandområder i oplandet. Disse »engsøer« skulle anlægges med maksimal fosfortilbageholdelse som mål.

Endelig var det en forudsætning, at indgrebene skulle være »omkostningseffektive«, hvilket på almindelig dansk betød billige. Her viste det sig hurtigt, at engsøer som fosforrens-

ningsanlæg for spildevand var den mest »omkostningseffektive foranstaltning«.

Dermed var Alsønderup Enges skæbne beseglet.

Forgæves protest

Allerede i sommeren 1991 protesterede Naturhistorisk Forening for Nordsjælland mod planerne om at lede Pøleåens vand gennem fuglereservatet. »Foreningen er chokeret over, at man i Frederiksborg Amt kan arbejde med en sådan plan, der vil ændre Alsønderup Enge fra at være et fuglereservat til et rodzoneanlæg«, skrev foreningen 22. juni 1991 til Skov- og Naturstyrelsen.

Også Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Jagtforeningernes Fællesudvalg for Frederiksborg Amt gik sammen om en fælles advarsel til Skov- og Naturstyrelsen. »En permanent oversvømmelse af engene med vand fra Pøleåen vil radikalt ændre områdets økologi og vil helt sikkert decimere og tilintetgøre det nuværende rige dyreliv«, skrev de tre foreninger, der opfordrede myndighederne til at fremsætte en officiel forsikring om, at man ville bevare Alsønderup Enge.

Den forsikring fik de aldrig, og det rige fugleliv blev ikke bevaret. Alsøn-

derup Enge blev omdannet til et rodzoneanlæg, som frygtet af naturvernerne, og beslutningen blev taget med åbne øjne. Det fremgik klart af amtets forundersøgelser, at en større sø ville få væsentlige negative konsekvenser for fuglelivet i det tidligere fuglereservat, men til gengæld ville man få en meget stor tilbageholdelse af fosfor og til lave omkostninger pr. kilo.

Efter nok et digebrud i 1994 blev engene atter oversvømmet, og vandet blev aldrig pumpet ud igen. Amtets vandområdeplan fra 1993 var vedtaget og skulle nu føres ud i livet, og det betød en permanent sø på 44 hektar, hvis primære formål ville være at tilbageholde 800 kilo fosfor om året.

Men nu satte lodsejerne hælene i. De ville ikke være med til at lægge arealer til et spildevandsanlæg, som de udtrykte det. Nordsjællands Landboforening gik ind med støtte til landmændene, der fastholdt, at de havde fået et klart løfte siden 1987 om »frivillighed«.

Så skruede politikerne bissen på. »Vi skal gennemføre vore søprojekter for at rense Arresøen, så hvis lodsejerne i Alsønderup ikke vil være med, bliver vi nødt til at ekspropriere«, truede formanden for Teknik & Miljø-udvalget, Claus Lange (V), 15. april 1995 i Frederiksborg Amts Avis.

Og sådan opstod den store sø, dog uden ekspropriation. Amtet be-

Snogen er Danmarks største slange. Den kan blive op til 140 centimeter lang. Det er en dygtig svømmer, der kan holde sig neddykket i op til 20 minutter. Føden består mest af fisk, frøer, vandinsekter og lignende. Trods fredning menes snogen at være i tilbagegang, fordi dens naturlige habitater er forsvundet eller ødelagt. Der findes en god bestand ved Alsønderup Enge. Foto: Leif Bolding.

På nordsiden ses det gamle pumpehus ved den forlagte Pøleå. Selvom Alsønderup Engsø indgår i rækken af vådområder, der skal bundfælde fosfor og afgasse kvælstof, før vandet ledes ud i den forurenede Arresø, så foregår der alligevel intensivt jordbrug helt ned til både å og sø. Traktoren, der kører til venstre for pumpehuset, er i fuld gang med at sprede kunstgødningsspiller ved hjælp af en centrifugalspreder. Det undgås næppe, at vandmiljøet også får et tilskud af fosfor på denne direkte facon.

sluttede at nedlægge pumpen og lade digerene forfalde, så fra slutningen af 1990'erne var den permanente sø en realitet. Funktionen som et billigt fosforfjernelsesbassin var vigtigere for amtet end fuglereservatet.

Fuglelivet gik hurtigt markant tilbage og er i dag kun en skygge af de overdådige forhold i 1980'erne. Bortset fra det havørnepar, der i de seneste år har ynglet i Nejde Vesterskov, og som bruger søen som fourageringssted, er alt i tilbagegang. Både ynglende ænder og vadefugle er forsvundet, og trækfuglene er i dag jaget vildt.

Der er ikke længere nogen bufferzone omkring søen, så der dyrkes helt ud til bredden, hvilket selvfølgelig påvirker vandkvaliteten, men også gør, at de vigtige engarealer ikke længere eksisterer. Hertil kommer, at der fra september til januar også drives intensiv jagt på gæs og ænder på tre

af søens fire sider. Her har jægerne bygget skydeskjul på de privatejede arealer langs søbredden, og resultatet har hidtil været, at søen hele efteråret nærmest er blæst tom for fugle. Den toppede lappedykker er ofte den eneste, der holder stand.

Naturvenner og lodsejere i området græmmes. Det var helt sikkert ikke et fugletomt rensningsbassin, der var visionen bag skovrider Gravsholts initiativ og statens investeringer i Alsønderup Enge i 1986.

Sammen med de andre nyanlagte engsøer i området bidrager Alsønderup Engsø til en bedre vandkvalitet i Arresø, fordi der bindes fosfor i søbundens sediment. Imidlertid er der aldrig gennemført kontinuerlige målinger, så det er ikke muligt at sige noget konkret om effekten. Siden amternes nedlæggelse i 2004 er der overhovedet ikke foretaget målinger,

så ingen ved, hvad der er opnået til gengæld for det tabte fuglereservat.

KILDER

Brev af 22. juni 1991 til Skov- og Naturstyrelsen, Hørsholm, fra Naturhistorisk Forening for Nordsjælland. J.nr. SN 4382/2-003.

Forfatterens besøg på lokaliteten, 5. maj 2006.

»Forundersøgelser af mulige søprojekter i Arresøplanen«. Teknik & Miljø. Frederiksborg Amt. 1994. ISBN 87-89628-31-2.

Hansen, Kjeld: Dårligt design i nye søer giver for få fugle. Fugle og Natur nr. 3. DOF 2009.

Nøhr, Henning/Ornis Consult Aps: Alsønderup Enge 1986-89. Overvågningsrapport. Miljøministeriet. Skov- og Naturstyrelsen 1990.

Sand-Jensen, Kaj: De ferske vande. Naturen i Danmark, bind 5. Gyldendal 2013.

Statens Landvindingsudvalg, j.nr. 464. Rigsarkivet.

Wium-Andersen, Søren: Bevar naturen i amtet. Kronik 20. august 1991. Frederiksborg Amts Avis.

Fuglelivet i dag

Med tilladelse fra Dansk Ornitologisk Forening bringes her et uddrag af DOF-basen, der rummer et meget stort antal fugleobservationer fra alle betydningsfulde fuglelokaliteter i landet. Ønskes der en detaljeret og aktuel status for fuglelivet i Alsønderup Engso, så brug dette link: www.dofbasen.dk.

Herunder ses en oversigt over de 203 fuglearter, som er registreret fra **Alsønderup Engso**, pr. 29. december 2013. I parentes ses antallet af observationer og individer i alt.

Rødstrubet Lom (2/3)	Sortand (3/7)	Islandsk Ryle (2/17)	Gøg (125/208)
Lille Lappedykker (544/3749)	Hvinand (630/3192)	Sandløber (1/1)	Natugle (2/6)
Toppet Lappedykker (1007/17347)	Lille Skallesluger (469/2290)	Dværgryle (24/59)	Mursejler (97/1590)
Gråstrubet Lappedykker (349/3238)	Toppet Skallesluger (13/59)	Temmincksryle (21/39)	Isfugl (83/92)
Nordisk Lappedykker (3/3)	Stor Skallesluger (405/8418)	Krumnæbbet Ryle (28/198)	Sortspætte (5/5)
Sorthalset Lappedykker (94/231)	Amerikansk Skarveand (3/3)	Almindelig Ryle (92/1384)	Stor Flagspætte (294/468)
Skarv (770/14226)	Hvepsevåge (44/102)	Kærløber (3/3)	Sanglærke (187/919)
Rørdrum (2/2)	Sort Glente (1/1)	Brushane (233/2753)	Digesvale (214/15271)
Sølvhejre (25/27)	Rød Glente (50/60)	Enkeltebekkasin (4/11)	Landsvale (305/9143)
Fiskehejre (990/8853)	Havørn (503/710)	Dobbeltbekkasin (273/4017)	Bysvale (169/2877)
Hvid Stork (1/1)	Rørhøg (359/511)	Skovsneppe (1/1)	Skovpiber (14/31)
Knopsvane (733/4142)	Blå Kærhøg (91/94)	Stor Kobbersnepe (25/41)	Engpiber (56/473)
Sortsvane (1/2)	Hedehøg (5/5)	Lille Kobbersnepe (15/44)	Gul Vipstjert (33/547)
Pibesvane (23/258)	Duehøg (163/169)	Småspove (6/39)	Bjergvipstjert (1/1)
Sangsvane (641/15107)	Spurvehøg (296/497)	Storspove (49/316)	Hvid Vipstjert (297/1228)
Svanegås (3/3)	Musvåge (928/8360)	Sortklire (159/707)	Silkehal (5/65)
Sædgås (25/114)	Fjeldvåge (109/127)	Rødben (215/521)	Gærdesmutte (313/480)
Kortnæbbet Gås (2/2)	Fiskeørn (949/1951)	Hvidklire (294/1270)	Jernspurv (104/126)
Blisgås (51/126)	Tårnfalk (335/425)	Svaleklire (158/541)	Rødhals (169/289)
Grågås (1148/137991)	Aftenfalk (6/10)	Tinksmid (209/2080)	Nattergal (38/54)
Indisk Gås (10/11)	Dværgfalk (13/13)	Mudderklire (216/566)	Rødstjert (21/24)
Canadagås (249/7000)	Lærkefalk (11/15)	Odinshane (12/16)	Bynkefugl (8/9)
Bramgås (69/7731)	Vandrefalk (35/35)	Lille Kjøve (1/1)	Ringdrossel (1/1)
Knortegås (4/401)	Agerhøne (6/33)	Dværgmåge (33/85)	Solsort (417/1403)
Nilgås (21/30)	Fasan (245/430)	Hættemåge (685/39718)	Sjagger (170/7578)
Rustand (1/2)	Vandrikse (58/72)	Stormmåge (606/26322)	Sangdrossel (117/282)
Gravand (401/2598)	Plettet Rørvagtel (1/1)	Sildemåge (10/15)	Vindrossel (45/364)
Pibeand (854/42008)	Engsnarre (1/1)	Sølvmåge (549/4386)	Misteldrossel (20/26)
Knarand (201/706)	Grønbenet (160/418)	Kaspisk Måge (1/1)	Græshoppesanger (1/1)
Krikand (886/29798)	Rørhøne	Svartbag (624/1411)	Sivsanger (12/13)
Gråand (925/52629)	Blishøne (674/45849)	Rovterne (2/3)	Buskrørsanger (2/2)
Spidsand (160/596)	Trane (20/450)	Splitterne (1/2)	Kærsanger (51/71)
Atlingand (108/254)	Strandskade (176/392)	Fjordterne (252/924)	Rørsanger (91/127)
Skeand (510/5076)	Stylteløber (1/1)	Havterne (13/21)	Gulbug (9/9)
Rødhovedet And (1/6)	Klyde (4/7)	Dværgterne (4/4)	Gærdesanger (38/51)
Taffeland (672/18360)	Lille Præstekrave (83/148)	Sortterne (24/72)	Tornsanger (133/263)
Hvidøjet And (11/11)	Stor Præstekrave (119/815)	Huldue (262/824)	Havesanger (91/133)
Troldand (870/25755)	Pomeransfugl (9/9)	Ringdue (560/15869)	Munk (132/313)
Bjergand (4/5)	Hjejle (52/298)	Tyrkerdue (7/15)	Skovsanger (19/32)
Ederfugl (6/252)	Strandhjejle (14/19)	Turteldue (1/1)	Gransanger (207/449)
	Vibe (925/77583)		

Løvsanger	(117/316)
Fuglekonge	(129/385)
Grå Fluesnapper	(12/20)
Lille Fluesnapper	(1/1)
Broget Fluesnapper	(8/9)
Skægmejse	(5/12)
Halemejse	(80/347)
Sumpmejse	(136/219)
Sortmejse	(101/201)
Blåmejse	(233/567)
Musvit	(416/1739)

Spætmejse	(224/389)
Træløber	(43/66)
Pungmejse	(4/6)
Rødrygget Tornskade	(7/8)
Stor Tornskade	(21/22)
Skovskade	(277/502)
Husskade	(457/2154)
Allike	(406/18895)
Råge	(277/6767)
Sortkrage	(7/7)
Gråkrage	(676/21936)

Ravn	(457/1400)
Stær	(444/38167)
Gråspurv	(11/124)
Skovspurv	(9/116)
Bogfinke	(351/5536)
Kvækerfinke	(61/3620)
Grønirisk	(195/1104)
Stillits	(166/660)
Grønsiken	(190/2964)
Tornirisk	(42/172)
Bjergirisk	(10/249)

Stor Gråsisken	(5/50)
Hvidvinget Korsnæb	(1/1)
Lille Korsnæb	(108/1426)
Stor Korsnæb	(2/4)
Dompap	(221/493)
Kernebider	(35/66)
Snespurv	(1/30)
Gulspurv	(214/514)
Rørspurv	(160/276)
Bomlærke	(2/6)

Herunder ses en oversigt over de 32 andre dyr (end fugle), som er registreret fra **Alsønderup Engso**, pr. 29. december 2013. I parentes ses antallet af observationer og individer ialt.

Grøn Frø	(3/20)
Stor Kålsommerfugl	(5/74)
Lille Kålsommerfugl	(8/49)
Aurora	(1/1)
Citronsommerfugl	(2/2)
Iris	(1/1)
Sørgeskåbe	(2/2)
Dagpåfugleøje	(7/44)

Admiral	(8/13)
Tidselsommerfugl	(1/1)
Nældens Takvinge	(3/3)
Nældesommerfugl	(3/4)
Kejserkåbe	(3/3)
Græsrandoje	(4/13)
Engrandøje	(4/24)
Skovrandøje	(5/11)

Vejrandøje	(1/2)
Almindelig Blåfugl	(1/1)
Muldvarp	(1/1)
Brunflagermus	(6/31)
Hare	(25/44)
Egern	(6/6)
Ræv	(18/21)
Grævling	(1/1)

Mink	(5/5)
Lækat	(2/2)
Dådyr	(1/4)
Rådyr	(45/123)
Markfirben	(1/1)
Almindelig Firben	(1/1)
Stålmorm	(5/5)
Snog	(5/5)